

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Új Tabánt terveznek a félezer éves

Rácfürdő körül Ásatások tárják fel a török kori emlékeket

Új gyógyfürdő, 400 ágyas szálló, strand, szabadtéri színház -

Nagyszabású városrendezési tervek a tabáni gyógypark kialakítására

Forrás: *Esti Hírlap*

1958. 7. 25.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

6.13.47

Rácfürdő

Idő

"1958"

Személy

Helyszám

A Rácfürdő romjaiból minaretként nyúlik a magasba a kazánház kéménye, körülötte csorba falak: a második világháború egyik szőnyegbombázása óta éktelenkedik ilyen romosan a nagymúltú török fürdő... De már nem sokáig, mert készülnek a tervek a fürdő újjáépítésére, sőt az egész Tabán újjávarázsolására.

Ennek most még csak előmunkálatai folynak. Ezek közé tartozik a régi török fürdő archeológiai feltárása. Néhány héttel ezelőtt indult meg ez a munka Gerő Győző múzeológus irányításával, s máris érdekes és értékes eredménnyel járt.

Amit a krónikák mesélnék...

— A fürdő török kori emlékeit kutatjuk — mondja. — Félezer évvel ezelőtt, pontosan 525 éve, Jó Fülöp burgundi herceg tanácsosa, Bertrandon de la Brocquiére, átutazva Magyarországon, említést tesz erről a fürdőről. Ez az első írásos adat. A török időszakban jelentősen átépült, a XVI. század második felében egy kupolacsarnokot is emeltek, amely ma is megvan. A törökök egy időben Debaghane Ilidzsének, azaz tabáni fürdőnek nevezték, egy török térképen pedig Kücsük Ilidzse, „Kis fürdő“ a neve. Buda visszafoglalása után egy császári kapitányé lett a fürdő. A ba-

rokk korban átépítették, majd száz évvel később Ybl tervei szerint alakították át. Az idők során a török kori részeket elfedték, beépítették, s most ezeket akarjuk kihámozni.

A múzeológus nyomában billenő, ferde pallókon lépdelünk, s a régi török kupola rőlé kerülünk.

„Szamárhátas“ ablakok

— A kutatást itt kezdtük — magyarázza Gerő Győző —, azt feltételeztük, hogy az eredeti kupolán hatszögletű, felülvilágító ablakok voltak, mint a Királyfürdőnél. Lehántottuk tehát, a kupola újabb kori borítását, de felülvilágító

ablakokat nem találtunk. Oldalt kellett tehát ablakoknak lenni. Kiszámítottuk ezek valószínű helyét és a remélt helyen találtunk is kökeretes, úgynevezett „szamárhátas“ ablakokat. Ezek azért kapták ezt a furcsa nevet, mert az ablakok íve hasonló a szamár hátának görbületéhez. Az ablakokat még a XVIII. században falazták el.

— Megtaláltuk az eredeti párkányköveket és sok cserepet is, s arra lehet következtetni, hogy a XVII. században az egész tetőt cserép fedte. A törökök egyébként a fürdő építéséhez az egykori tabáni templom köveit használták fel. Feltártuk a kupolacsarnokhoz csatlakozó török kori szárny-

épületek falait is. Mindezek megkönnyítik az átépítés részletes megtervezését.

Garázs a szálló alatt

Ezeket a terveket a Középpülettervező Vállalat Ybl-díjas építésze, Janáky István készítette. Hidas Lajosnál, a Középpülettervező Vállalat igazgatójánál érdeklődtünk a tervezés állásáról.

— A tanács építteti az új Rácfürdőt — mondja — a Belkereskedelmi Minisztérium pedig a gyógyszállót. A szálló 400 ágyas lesz, s csatlakozik a fürdőhöz. Megmarad a török fürdő, meghagyjuk az Ybl-féle medencéket. Termál- és iszapfürdőn kívül strandfürdő is épül. A szállóában éttermek, fogadó- és társalgóhelyiségek lesznek, továbbá az épület alatt 400 autó befogadására alkalmas garázs. A tervező a modern kényelmet összeolvasztja a történelmi levegőt lehelő környezettel, s ez semmiképpen sem könnyű feladat.

Magasba emelik az Attila körutat

A szálló és fürdő építése egyébként csak első lépés az új Tabán kialakítására. A városrendezési tervek szerint a tabáni parkot szervesen egybekapcsolják az Erzsébet-hídi

parkkal, s hogy ezt megtehesék, a gyalogos- és autóforgalmat az Attila körútról a Bethlen udvar mögé terelik, a fürdő előtt pedig lábakra állított hidon folytatódik az út. Ily módon a tabáni park a Duna-partig terjedhet. A távlati elképzelés az, hogy a tabáni fürdőterületet nemcsak a Rudasfürdővel kapcsolják össze, hanem a Gellért-térrel is. A felső partról elkerülne a villamos az alsó rakpartra és a tabáni gyógyparkot a Gellért-térrel fásított, virágos sétány kötné össze. Ugyancsak a távlati tervek közt szerepel egy, a Tabánban építendő kisebb reumakórház és egy szabadtéri színház.

Janáky István az előterveket már elkészítette, jövőre pedig elkészíti az új Rácfürdő és a gyógyszálló részletes tervét is.

Pakots György